

Avdelning öst
Ulla Eriksson
Ulla.Eriksson@ivo.se

Tyresö kommun Socialnämnden
135 81 TYRESÖ

TYRESÖ KOMMUN
Socialförvaltningen

2014 -01- 13

Den 1 juni 2013 tog den nybildade myndigheten Inspektionen för vård och omsorg, IVO, över ansvaret för tillsyn av hälso- och sjukvård, socialtjänst och verksamhet enligt LSS samt viss tillståndsprövning. Det innebär att ärenden som vid denna tidpunkt ännu inte var avslutade hos Socialstyrelsen flyttades över i sin helhet till IVO.

Ärendet

Tillsyn bostad med särskild service för barn eller ungdomar av Hällebo barn- och ungdomsboende i Tyresö kommun

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg ställer följande krav på åtgärd:

- Säkerställa att verksamheten uppfyller kraven enligt lag om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder.
- Säkerställa att den som förestår verksamheten har en lämplig utbildning.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska ha inkommit till IVO senast den 24 februari 2014.

Bakgrund

Enligt 11 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska Inspektionen för vård och omsorg inspektera bostäder med särskild service för barn eller ungdomar enligt 9 § 8 LSS minst två gånger per år. Minst en inspektion ska vara oanmäld. Den som inspekterar verksamheten ska samtala med de barn och ungdomar som samtycker till det.

Tillsynen vid detta tillfälle är inriktad på att granska om verksamheten säkerställt personalens kompetens, introduktionen av nyanställda och bemanningen i enlighet med 16 – 22 §§ SOSFS 2012:6 för att säkra en verksamhet med god kvalitet. Tillsynen innebär också att granska om den som bedriver verksamheten i sitt ledningssystem identifierat pro-

cesser och rutiner som behövs för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs i 16-22 §§ SOSFS 2012:6

Inspektionsprotokollet har faktagranskats av de intervjuade och inspektionsprotokollet har kommunicerats med socialnämnden i Tyresö kommun, synpunkter anges i särskild rubrik.

Underlag

Socialstyrelsen genomförde den 30 januari 2013 en anmäld inspektion på Hällebo i Tyresö. Representanter för Socialstyrelsen var inspektörerna Ulla Eriksson och Ulrika Norwald.

Vid inspektionen intervjuades två representanter för personalen samt ansvarig enhetschef, vikarierande chef fr.o.m. 31 januari 2013 var också med vid intervjun. Socialstyrelsen samtalade inte med några barn eller ungdomar.

Inför tillsynen hade Socialstyrelsen begärt in

- Uppgifter om anställd personal (enkät)
- Uppgifter om barn och ungdomar i boendet (enkät)

Redovisning av tillsynen

Hällebo barn- och ungdomsboende bedrivs av Tyresö kommun. I verksamheten bor en pojke född 2000 och två flickor födda 1993 och 1994. De som bor i verksamheten har diagnosen utvecklingsstörning, autism och kognitiv funktionsnedsättning.

Enhetschef

Vid intervju med enhetschef och av enkät framkommer att han varit anställd som enhetschef för Hällebo sedan november 2011. Han arbetade innan som arbetsledare inom personlig assistans. Han är utbildad personalvetare med en fil kand i arbetsrätt. Enhetschefen har inte deltagit i några interna eller externa utbildningar under tiden som chef för Hällebo. Enhetschefen ansvarar förutom Hällebo för ett korttidshem, vissa avlösare, ledsagare och personlig assistans.

Personalen anger vid intervjun att enhetschefen inte har så mycket kontakt med de som bor i verksamheten och personalen önskar se mer av honom än några gånger per månad. Enhetschefen anger att han är närvarande i verksamheten cirka två gånger i månaden om totalt ca fyra timmar.

Personalen upplever att det är svårt med återkoppling från chefen och de önskar mer stöd. Enligt personalen kan det ibland uppstå osäkerhet i

personalgruppen då enhetschefen kan lova föräldrarna någonting som personalen av olika anledningar inte kan genomföra.

Personal

Av enkät framkommer att det finns tio anställda i verksamheten varav en arbetar heltid. Utbildningsbakgrund för i stort sett all personal är omvårdnadsprogrammet förutom en som är barnskötare och en som vikarierar saknar utbildning. Socialnämnden i Tyresö kommun har tagit beslut om att alla som får t.v. anställning måste ha en relevant utbildning.

Kompetensutveckling och handledning

Vid intervju med personal och enhetschef framkommer att det inte har gjorts någon övergripande inventering av vilken kompetensutveckling som personalen på Hällebo behöver. Vid medarbetarsamtal diskuteras kompetensutveckling för var och en av personalen.

Någon har gått en dokumentationsutbildning och några har varit på föreläsning om bemötande av anhöriga. Personalen anger att de arbetar med barn och ungdomar med stora funktionsnedsättningar och speciella diagnoser och skulle behöva få mer kompetensutveckling. De saknar styrning från chefen gällande att höja kompetensen hos personalen.

Personalen har regelbunden handledning.

Introduktion

Enligt enhetschef och personal erbjuds alla nyanställda en introduktion. Det finns två checklistor som används vid introduktion, en övergripande som enhetschefen ansvarar för och som bl.a. innehåller information om lagar och arbetsrätt etc. Den andra checklistan används på Hällebo och innehåller information om alla barnen och var man kan hitta direkt information om varje barn. Alla barn har en egen "Min pärm" där varje barns behov av omvårdnad finns beskrivet. Det finns en rutinpärm som bl.a. innehåller rutiner som gäller i verksamheten. Enhetschefen anger att checklistorna och rutinpärmen behöver uppdateras. Grundtanken är att alla nyanställda ska få 3-4 introduktionspass innan de kan börja arbeta. Enligt intervjuad personal händer det ofta att vikarier erbjuds att börja arbeta innan hela introduktionen är genomförd p.g.a. personalbrist.

Enligt föreståndaren genomförs registerkontroll innan personal får börja arbeta på Hällebo. När det gäller den vikarierande enhetschefen på Hällebo som är med vid intervjun har detta dock inte genomförts.

Bemanning

I det grundschema som finns ska det arbeta en personal med varje barn. Både chef och personal anger att det finns tillräckligt med personal för att tillgodose varje barns behov av säkerhet och trygghet dygnet runt. Personalen anger att det är tveksamt om verksamheten tillgodoser varje barns behov av fritid och kultur. Personalschemat bygger delvis på att ledsagare till barnen arbetar på Hällebo. Är någon av ledsagarna sjuka är det inte helt säkert att verksamheten lyckas få tag på en vikarie. Konsekvensen av detta är att aktiviteten kan bli inställd. Både enhetschef och personal anger att det med kort varsel är svårt att få tag på personal som känner barnen. För ett av barnen behövs även en speciell inskolning av sjukvården.

Det har inte varit någon stor omsättning av ordinarie personal förutom timvikarier.

Kvalitetsarbete

Enhetschefen känner inte till föreskriften SOSFS 2011:9 om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete men anger att socialnämnden i Tyresö arbetar övergripande med det systematiska kvalitetsarbetet. Det har enligt enhetschefen inte gjorts någon övergripande riskanalys eller identifiering av risker som kan finnas på Hällebo.

Enhetschefen anger att handboken och föreskriften SOSFS 2012:6 - bostad med särskild service för barn inte har diskuterats på Hällebo och personalen anger att de inte har tagit del av den.

Kommunicering

Synpunkter från Socialnämnden

- Inventering av kompetensutveckling har gjorts utifrån brukarnas behov.
- Personal erbjuds medverka i utbildningar som är relevanta till verksamheten.
- Nya medarbetare får aldrig börja arbeta utan introduktion, det som kan variera är antal introduktionspass utifrån personens tidigare erfarenheter.
- Personaltätheten tillgodoser barnens behov av fritid och kultur. Vikarie för ledsagare har aldrig funnits.
- Enhetschefen är på Hällebo 1-2 gånger i veckan utöver tid för personalmöten som en halv dag i månaden.
- Nämnden anser att det har genomförts övergripande riskanalys eller identifierat risker som finns på Hällebo. Inför varje ungdoms inflyttning har det skett en grundlig genomgång eftersom flera av ungdomarna har omfattande psykiska och somatiska diagnoser.

- På Hällebo används händelserapporter, fel och brister. Det är en blankett som används för att säkerställa att stort och smått som händer på Hällebo fungerar och blir åtgärdat. Dessa tas upp i personalgruppen för att man ska se vad man kan lära av det som hänt. Ett händelseförlopp kan leda till nya anmälningar, rutiner eller metoder.

Skälen för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

6-6 a (1993:387) lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

1 § lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder

3 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade

3 kap. 1 §, 4 kap. 1-4 §§, 5 kap 1 § och 6 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

3§ och 16-22 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2012:6) om bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS

Bedömning

IVO konstaterar att det som angavs vid intervjuer (enhetschef och personal) och som har faktagranskats av de intervjuade i sin helhet inte överensstämmer med nämndens synpunkter efter kommunikering av protokoll. Nämnden bör därför se till att enhetschef och personal får kunskap om fastställda processer och rutiner samt att de arbetar i enlighet med dem. Det är av vikt att kvalitetsarbetet utförs på alla nivåer i organisationen. Vid inspektionen har det bl.a. framkommit att personalen anser att de har behov av mer stöd i sitt arbete och mer kompetensutveckling samt att det finns delade uppfattningar om efterlevnaden av introduktionsrutinerna. Någon riskanalys inför SOSFS 2012:6 ikraftträdande har inte heller genomförts på Hällebo.

IVO kan konstatera att nämnden brustit i sin skyldighet gällande registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder.

Vid inspektionen framkom det vidare att enhetschefen inte har kännedom och kunskap om SOSFS 2011:9 och SOSFS 2012:6. IVO anser att

en förutsättning, för att kunna leda, utveckla och följa upp en verksamhet som Hällebo är att ha kunskap om och kunna tillämpa de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Av 3 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade framgår det att det ska finnas en person med lämplig utbildning som förestår verksamheten. Den som förestår verksamheten ska enligt 17 § SOSFS 2012:6 ha en högskoleutbildning som är relevant för uppdraget. Han eller hon ska dessutom ha erfarenhet av liknande verksamhet och ha tillräcklig kunskap och kompetens för att leda den. IVO:s bedömning är att den person som vid inspektionstillfället förestår Hällebo barn och ungdomsboende saknar relevant högskoleutbildning. Den som förestår verksamheten har en högskoleutbildning inom personal och arbetsliv med inriktning arbetsrätt. Enhetschefen saknar utbildning om LSS och den målgrupp som verksamheten omfattar.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschef Agneta Krantz. I den slutliga handläggningen har inspektörernas Monica Panagio och Ulrika Norwald deltagit. Inspektören Ulla Eriksson har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Agneta Krantz

Ulla Eriksson